Aan de Gemeenteraad van Oss

Leefomgeving, Wonen en Economie
Raadhuislaan 2, Oss
Telefoon 14 0412
Fax [0412] 64 26 05
E-mail gemeente@oss.nl
www.oss.nl

Postbus 5
5340 BA Oss

Wilt u bij uw reactie de datum van deze brief en ons kenmerk vermelden?

Datum	Ons kenmerk	Behandeld door	Doorkiesnummer
29 november 2022		A. de Smit	14 0412

Onderwerp

Voortgang onderzoek nascheiding huishoudelijk afval

Geachte raadsleden,

Samen met de gemeenten ’s-Hertogenbosch, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Valkenswaard, Helmond, Meierijstad en de provincie Noord-Brabant onderzoeken we sinds 2020 of nascheiding van huishoudelijk afval een extra bijdrage kan leveren aan de realisatie van onze afvaldoelstellingen. In deze informatiebrief informeren wij u over de voortgang van dit onderzoek en welke stappen we de komende tijd gaan zetten.

Wat is de aanleiding voor deze informatie?

De Osse raad heeft in aanloop naar de nieuwe afvalaanpak per 2021 meermalen aangegeven geïnteresseerd te zijn in nascheiding van restafval. Naast het realiseren van onze afvaldoelen, speelt ook de dienstverlening aan inwoners en de hoogte van de afvalstoffenheffing hierbij een rol.

Om die reden zijn wij, samen met de gemeenten ’s-Hertogenbosch, Eindhoven, Helmond, Valkenswaard, Meierijstad, Geldrop-Mierlo en de provincie, een onderzoek gestart om na te gaan of nascheiding, als aanvullende techniek naast bronscheiding, het hergebruik van grondstoffen kan vergroten. Onder het motto ‘bronscheiding waar het kan, nascheiding waar het moet’ willen wij realisatie van onze VANG-doelen (VANG: Van Afval Naar Grondstof)

dichtbij brengen, grondstoffen hergebruiken, CO_2-uitstoot beperken, kosten van afvalbeheer beter beheersbaar maken en de dienstverlening aan onze inwoners op peil houden.

Wat hebben we gedaan en waar staan we nu?

Eerste marktconsultatie (november 2020)

Om onze ideeën te toetsen hebben we in 2020 een markconsultatie gehouden. Via het aanbestedingsplatform TenderNed zijn het voorgenomen initiatief en de randvoorwaarden gepubliceerd.

De belangrijkste conclusies van deze marktconsultatie waren:

1. Met nascheiding kan uit het restafval van met name sterk verstedelijkt gebied (hoogbouw) met bewezen technieken zo'n 15-30% extra aan grondstoffen uit het restafval worden gehaald.
2. In Zuid-Nederland is op dit moment geen nascheidingscapaciteit aanwezig. Afvalbedrijven zien mogelijkheden voor de realisatie van een nieuw op te zetten nascheidingsinstallatie (NSI) in Brabant.
3. De marktpartijen zijn bereid zelf te investeren in een nieuw te bouwen nascheidingsinstallatie als de gemeenten garant staan voor de levering 150.000 ton PMD-rijk restafval voor een periode van minstens 10 jaar.

De initiatief nemende gemeenten hebben samen echter maar ca. 75.000 ton restafval dat aan de criteria voldoet. In juni 2021 hebben daarom de gemeenten in samenwerking met de provincie een 'Brabants Afval Congres' georganiseerd om de overige gemeenten in Brabant en deels in Limburg te interesseren voor dit initiatief. Dit heeft echter niet het gewenste resultaat opgeleverd.

Bestuurdersbijeenkomst 3 december 2021

Op 3 december 2021 heeft een bestuurdersbijeenkomst plaatsgevonden van de deelnemende gemeenten. Tijdens deze bijeenkomst is met betrekking tot het initiatief tot dan toe o.a. het volgende besloten:

- Een tweede ronde markconsultatie uit te voeren om de gevraagde tonnen (150.000 ton) te toetsen en marktpartijen te vragen of zij zelf ook tonnen kunnen inbrengen en wat de consequenties hiervan zijn.
- Afhankelijk van de uitkomsten van dat marktonderzoek in Q3/Q4 een concreet go/no-go-voorstel te maken ten aanzien van het lopende initiatief.

Tweede marktconsultatie (april 2022)

Op de tweede marktconsultatie hebben drie marktpartijen gereageerd. Samengevat zijn de belangrijkste conclusies:

1. De preferente locatie Eindhoven zien de partijen als een probleem. Ze hebben liever de vrijheid hierin. Daarnaast is ook de afwezigheid van een verbrandingsinstallatie in de buurt van Eindhoven een probleem.
2. De marktpartijen houden vast aan de te leveren minimum hoeveel afval van 150.000 ton.
3. Voor contracttermijn neigen de partijen nu toch eerder naar 15 jaar in plaats van 10 jaar.

Het aantal reacties op de tweede marktconsultatie (slechts 3 marktpartijen) en de resultaten hiervan hebben ons gedwongen naar alternatieven op het gebied van nascheiding te kijken. Hiervoor is een gesprek aangegaan met Midwaste.
Midwaste is een Coöperatieve Vereniging van veertien overheidsgedomineerde regionale afval- en reinigingsbedrijven, waar de gemeenten ’s-Hertogenbosch, Oss en Cure afvalbeheer (gemeenschappelijk regeling van de gemeenten Eindhoven, Geldrop-Mierlo en Valkenswaard) lid van zijn. Midwaste doet voor haar leden de gezamenlijke inkoop en het vermarkten van grondstoffen. Zo ontstaat schaalgrootte, wordt risico geminimaliseerd en wordt kennis gedeeld. Midwaste doet al jaren voor haar leden bijvoorbeeld de aanbesteding van sortering en verwerking van het PMD-afval, verwerking van restafval, inkoop PMD-zakken en minicontainers, etc.

Met Midwaste is gesproken over mogelijkheden voor het nascheidingsinititatief van onze zeven gemeenten: een verkenning kort gezegd gericht op “aansluiting” bij bestaande nascheidingsinstallaties en aanhaking met het schaalvoordeel (hoeveelheid na te scheiden afval) van de aangesloten gemeentes via Midwaste.
Deze verkenning via Midwaste lijkt een haalbaar alternatief voor het lopende initiatief. Om die reden is de verkenning op hoofdlijnen in Q2 2022 verder uitgewerkt.

Bestuurdersbijeenkomst 9 juni 2022

Op 9 juni 2022 hebben de (nieuwe) bestuurders van de zeven gemeenten met elkaar gesproken over de voortgang en de vervolgstappen van het nascheidingsinitiatief. Hierbij is de optie Publiek-publieke samenwerking (bv Quasi inbesteden of Horizontale samenwerking) via Midwaste’ ingebracht en op hoofdlijnen voorgelegd.

Publieke afvalverwerkingsbedrijven HVC (samenwerkingspartner Midwaste) en Omrin (lid van Midwaste) hebben beide een installatie voor het nascheiden en verwerken (verbranden) van afval. Midwaste heeft aangegeven beide bedrijven te willen benaderen met de vraag of zij interesse hebben in het bouwen van een nascheidingsinstallatie in Brabant. Een andere optie kan zijn dat deze bedrijven op een eigen locatie hun capaciteit uitbreiden voor nascheiding. Midwaste onderzoekt nu of hierbij een Publiek-publieke samenwerking aanbestedingsrechtelijk uitkomst biedt voor haar leden en overige gemeenten om hierbij aan te sluiten. De 14 leden van Midwaste vertegenwoordigen 72 gemeenten die gezamenlijk goed zijn voor ca. 461.000 ton restafval.

De bestuurders hebben de voorkeur uitgesproken voor verdere verkenning van de optie 'Publiek-publieke samenwerking via Midwaste' en om parallel nog een aantal punten uit te zoeken, waaronder de impact van transportkilometers op de totale duurzaamheidscase. Dit in relatie tot de gewenste locatie van een nascheidingsinstallatie in Brabant (voorkeurslocatie Eindhoven).

Bestuurdersbijeenkomst 6 oktober 2022
Tijdens deze bijeenkomst zijn de optie 'Publiek-publieke samenwerking via Midwaste' en de resultaten van de analyse van de transportafstanden in het kader van duurzaamheid besproken.
De conclusie is dat de transportafstanden tussen de gemeenten en de nascheidingsinstallatie een zeer klein deel uitmaken van de totale hoeveelheid CO_2-uitstoot, temeer omdat er bij een nieuwe "Brabantse nascheidingsinstallatie" ook altijd nog transport gaat plaatsvinden richting bestaande verbrandingsinstallatie(s). Hier komt nog bij dat veel gemeenten en marktpartijen bezig zijn om hun wagenparken te verduurzamen en steeds meer overgaan naar emissievrije voertuigen. Daarom is de voorkeurslocatie Eindhoven losgelaten.
De optie 'Publiek-publieke samenwerking via Midwaste' is verder verkend. Hierbij heeft Midwaste gesprekken met HVC en Omrin gevoerd over de mogelijkheden met betrekking tot het bouwen van een nieuwe nascheidingsinstallatie. Hieruit blijkt dat HVC concrete plannen heeft om in 2025 een nascheidingsinstallatie te bouwen in het westen van Brabant.
Ook heeft Midwaste haar leden benaderd ten aanzien van interesse in deelname aan dit nascheidingsinitiatief. Hieruit is voortgekomen dat er voldoende interesse is en daarmee verwacht wordt dat er voldoende na te scheiden afval is, wat nodig is om een nieuwe nascheidingsinstallatie rendabel te maken.
Besloten is om de optie 'Publiek-publieke samenwerking via Midwaste' verder uit te werken ten aanzien van o.a. aanbestedingsrecht, financiële consequenties, juridische voorwaarden,

samenwerking/organisatievorm, duurzaamheid en volume. We verwachten deze uitwerking in Q1 2023 gereed te hebben. Uitgangspunt binnen deze uitwerking is dat de kosten voor dit nascheidingsinitiatief niet hoger zijn dan de verbrandingskosten.

Wat is de kernboodschap?

De uitwerking van de optie 'Publiek-publieke samenwerking via Midwaste' leidt tot inzicht in onder andere kosten, duurzaamheidsimpact, randvoorwaarden en risico's. Ook wordt duidelijk of deze optie voldoende bijdraagt aan het realiseren van onze afvaldoelen, CO2-reductie en het op peil houden van de dienstverlening aan inwoners. Hiermee kunnen de gemeenten een afweging maken ten aanzien van deelname aan deze Publiek-publieke samenwerking via Midwaste.

Wat is het vervolg?

Over de uitwerking van de optie 'Publiek-publieke samenwerking via Midwaste' en wat dit voor de gemeenten concreet betekent, informeren wij u in een gezamenlijke bijeenkomst eind Q1/begin Q2 2023 voor alle raden van de zeven gemeenten. Daarna zullen de deelnemende gemeenten ieder hun besluitvormingsproces starten, waarbij we streven naar besluitvorming over deelname aan deze Publiek-publieke samenwerking in Q3 2023.

Communicatie

Om ervoor te zorgen dat de informatie die verspreid wordt eenduidig en juist is, is ervoor gekozen dat de gemeente Eindhoven op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau het aanspreekpunt voor de media en externe communicatie is.
Deze raadsinformatiebrief wordt gelijktijdig in alle zeven gemeenten met dezelfde inhoud via de griffies aan de raadsleden bekend gemaakt.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van de gemeente Oss,
Namens dezen,